Ignacije i još bezbrojno toga kao svi najveći sveci — Domine quis sustinebit?! Kad su u Crkvi bili samo svećenici sveci? Kad su u Crkvi bili samo arški župnici ili sveti Ignaciji? Ako je Krist tražio samo svećenike sveće, tada je doista promašio u svojem djelu.

Daleko od toga da zaniječemo ideal svećenika kao sveca. Daleko od toga da odvraćamo svećenika od toga da teži za najvišom svetošću i time približi svom prauzoru, velikom Svećeniku koji je viši od nebesa. Daleko od toga da ne potičemo svećenike na askezu i teženje za savršenošću. Ali ipak mislim tko smatra kao apsolutni uvjet pravog svećenika da je već svetac i da je samo onda pravi svećenik, ako je svetac — taj desavuira samu Crkvu koja je čak trpjela i loše svećenike, a bila je sretna kad je imala dobre svećenike, makar nijesu bili baš sveci da ih se postavi na oltare.

Crkva se ponosi svećenicima svecima. Ali Crkvi trebaju i dobri svećenici.

P. Platon PLASAJEC

SVIBANJ
DUHOVSKI ILI MARIJANSKI MJESEC

Mjesec svibanj Marijin je mjesec. Mjesec je svibanj marijanski mjesec. To je za kršćansko srce postalo činjenicom gotovo jednako sigurnom kao što je činjenica, da kršćansko katoličko srce štuje Mariju.

Od konca trinaestoga vijeka, kad se svibanjska marijanska pobožnost pojavila, ona je neprestano rasla, da je danas postala pobožnošću svjetskih razmjera, jednom od prvih pobožnosti u čast B. D. Marije.

Od prvih je početaka bila to pučka pobožnost i ona je ostala pučkom pobožnošću. Zato je ostala izvan liturgijskih okvira. Ipak Crkva je tu pobožnost ne samo trpjela, nego ju je njegovala i promicala. Osobito su posljednji Pape tu pobožnost i svojim službenim poticajima unapređivali.

No u današnjem liturgijskom previranju i ta je pobožnost došla na udar.

S jedne strane već zato što je to pučka pobožnost. Ekstremistički duhovi među liturgičarima, koji bi željeli očistiti kršćansku pobožnost od svega pučkoga, individualnoga, da ostane čista liturgijska zajednička pobožnost u Crkvi, dakako a priori su protiv svibanjske pobožnosti.

S druge strane, svibanjska pobožnost od početka je na sebe primila žig, biljeg sentimentalnosti. Pjesnički zanos u rascvaloj prirodi, koja u srcu probuđuje ljubavna čuvstva — kao da je svojim bojama obojio i svojim mirisima zadojio, makar sublimirano, pobožnost prema Mariji u mjesecu svibnju.

Dakako, strogi liturgičari, koji često žele Crkvu očistiti i isprazniti od svakog osjećaja, koji žele samo hladnu razumnu službu Božju u dostojanstvenoj muškoj uzvišenosti, a ne u ženskoj, a kamo li djetinjskoj osjećajnosti, moraju osjetiti tu svibanjsku marijansku pobožnost odbojnom i protivnom svojim nazorima i težnjama.

Ali što je najglavnije, svibanjska marijanska pobožnost, onakova kakova jest, potpuno izlazi iz godišnjeg liturgijskog kruga. Ona upravo smeta pravi razvoj liturgijskog doživljavanja. Ona se uklapa usred uskrsnog slavlja, pa prekida njegov naravni produžetak i nastavak u duhovskom slavlju.

Duhovi su naime kruna uskrsne tajne.

To je istakao sam Isus. Kako pripovijeda sv. Ivan, u posljednji dan blagdana Sjenica Isus je stajao u hramu i vikao: Tko je žedan, neka dođe k meni i neka pije, tko vjeruje u mene! Kako veli Pismo: iz njegova će srca poteći rijeke vode žive. Ovo međutim reče za Duha, kojega su imali primiti oni, koji vjeruju u njega. Duh naime još ne bijaše dan, jer Isus ne bi još proslavljen. Isus povezuje dolazak Duha svetoga sa svojom proslavom.

I doista. Iz probodenog srca Kristova poteče krv i voda. Bio je to simbol vode, koju je obećao Isus. Kad je dakle Isus bio proslavljen po uskrsnoj tajni: smrti, uskrsnuća i uzašašća na nebo, tada je poslao živu vodu, poslao je, kao krunu svoje proslave, Duha svetoga.

Zato nakon uskrsne tajne nužno slijedi duhovska tajna. Liturgija to samo po sebi i čini. Kao nužni nastavak uskrsnih blagdana dolaze duhovski blagdani. Što više, već za vrijeme samih uskrsnih slavlja Crkva se malo po malo usmjeruje prema Duhu svetome. Već joj Duh sveti lebdi pred očima i čežnja za njim u srcu.

U taj naravni liturgijski tok ubacuje se evo mjesec svibanj s Marijom. Liturgičar to mora osjećati kao neumjesni umetak u liturgijski razvoj crkvene godine.

Radi toga je nastao među liturgičarima pokret, da se odstrani Marija iz svibnja.

Neki napr. predlažu, da se rađe mjesec prosinac posveti Mariji. U tom mjesecu pada advent, kada Crkva na posebni način svraća svoju pozornost i pobožnost na Mariju u samoj liturgiji. Tada pada i Božić, koji je na posebni način marijanski — Bogorodičin blagdan, kao što to pokazuje ne samo istočna liturgija, koja drugi dan Božića posvećuje Bogorodici, nego i sama rimska liturgija, koja također u stvari posvećuje Osminu Božića Bogorodici. Jednom riječju, kažu oni, liturgijski bi marijansko slavlje spadalo u prosinac, a ne u svibanj.

Kako je daleko došao taj zahtjev liturgičara, da Mariju izbace iz mjeseca svibnja, najbolje pokazuje službeni zahtjev, koji je postavljen na posljednjem mariološkom kongresu u Santo Domingo. Tamo su liturgičari tražili izričito i javno, da se mjesec svibanj proglasi duhovskim mjesecom mjesto marijanskim mjesecom.

Na prvi se pogled iz rečenog čini, da su ti liturgičari u pravu. O tom nema sumnje, da je u mjesecu svibnju mjesto pobožnosti Duhu svetome. Crkva u tom mjesecu više za Duhom svetim, a mnogo puta već i pjeva Duhu svetom, jer Duhovi često padaju u mjesecu svibnju. Liturgijski je ugođaj tog vremena svakako duhovski ugođaj. Mjesec svibanj zato mora nositi duhovski biljeg. Pobožnost tog mjeseca mora dobiti duhovsko obilježje.

No zar zato doista ne može taj mjesec biti i marijanski mjesec? Zar se duhovski i marijanski karakter u pravom smislu isključuju? Zar je marijanska pobožnost zapreka duhovskoj pobožnosti.

Tako mnogi moderni liturgičari misle. Ali ne bi li se moglo ono, što sam u posljednjem članku napisao za moderne teologe, primijeniti i na te moderne liturgičare? Kao što se crkvena misao, tako se i crkvena pobožnost ne ispravlja samo operacijom, nego se može ispraviti i liječenjem. Ne treba odmah uzeti nož, kad je dostatan i lijek.

Duh sveti vodi Crkvu ne samo u njezinoj misli nego i u njezinoj pobožnosti. Pa kad je Duh sveti dopustio marijansku svibanjsku pobožnost, što više i oduševio kršćanska srca tolikim žarom za tu pobožnost uz aktivnu potporu crkvenog učiteljstva i same svete Stolice, znak je to da ta pobožnost ipak nije nešto što bi bilo protivno kršćanskoj misli i pobožnosti. Kad je Crkva mjesec svibanj posvetila tolikim žarom B. D. Mariji, nije se ona prevarila. Duh se

sveti ne vara. Varaju se liturgičari, koji ne vide vezu, koja postoji između marijanske i duhovske tajne i zato između marijanske i duhovske pobožnosti.

VEZA IZMEĐU DUHOVSKE I MARIJANSKE TAJNE

Da pronađemo vezu između marijanske i duhovske tajne, ne trebamo ići daleko. Mi je možemo naći u saborskoj konstituciji Lumen gentium u poglavlju, koje govori o Mariji (VIII).

Makar je saborska nauka o Mariji svedena na najmanju mjeru i makar govori samo o Marijinu mjestu u tajni Krista i Crkve, ipak u njoj saborski Oci nijesu mimoišli, da barem natuknu odnos Marije i Duha svetoga.

Prije svega u samom predgovoru tog poglavlja saborski Oci ističu Marijinu zajednicu s Duhom svetim kod utjelovljenja Sina Božjega (52). A zatim govoreći o odnosima Marije s Osobama presvetog Trojstva nazivlju Mariju svetištem Duha svetoga (53).

Dok opet govore o Marijinoj funkciji ili službi u ekonomiji spasenja, u djelu spasenja, ističu prije svega, kako je Marija prema uobičajenoj nauci sv. Otaca bila tvorevina Duha svetoga kao novo stvorenje (56), a zatim kako je Marija bila među apostolima prije Duhova, koji su s njom zajedno ustrajno molili, te da je Marija svojim molitvama izmolila dar Duha, koji ju je već kod navještenja osjenio (59).

Na prvi pogled malo. Nevještom bi se oku činilo: ništa. Ali tko je malo dublje upućen u probleme mariologije, u tim na oko škrtim riječima nalazi veliko bogatstvo odnosa Marije i Duha svetoga. Mi ćemo pokušati malo to blago iznijeti na svjetlo.

1. Suradnica Duha svetoga

Prije svega, kako sam rekao, saborski Oci, makar kao mimogred, ističu osnovnu Marijinu vezu s Duhom svetim, a to je njezina zajednica i suradnja s Duhom svetim obzirom na utjelovljenje Sina Božjega.

Duh je sveti odabrao Mariju kao svoju družicu u velikom djelu dolaska Sina Božjega na svijet. Duh će sveti sići na tebe i zato će Sveto, što ćeš ti roditi, biti Sin Božji! Utjelovio se po Duhu svetom od Marije Djevice.

Već se u pripravi za utjelovljenje Duh sveti približio Mariji. Sudjelovanjem Duha svetoga pripravljeno je tijelo i duša slavne Djevice i Majke Marije, da bude dostojno prebivalište Sinu Božjemu, kako to moli Crkva.

U samom djelu utjelovljenja silazi Duh sveti na posebni način na Mariju i svojom ljubavlju stvara toliku ljubav u Marijinoj duši, da ta ljubav prodire u samo njezino tijelo, te u njemu stvara čudo djevičanskog začeća. Duhom svetim, a to znači božanskom ljubavlju, Marija je začela svoga Isusa.

Ali time ne svršava sudjelovanje Duha svetoga s Marijom kod utjelovljenja Sina Božjega, odnosno sudjelovanje Marije s Duhom svetim. Utjelovljenje se Kristovo nastavlja u njegovu otajstvenom tijelu. Marija, koja je bila majka Krista u njegovu naravnom tijelu, nastavlja biti njegovom majkom u otajstvenom mu tijelu.

Ali na koji način?

To nas uči Sabor riječima sv. Augustina: Marija je majka udova Kristovih, jer je ljubavlju sudjelovala, da se vjernici rađaju u Crkvi, koji su udovi one Glave (53). Ljubavlju je sudjelovalā! No ljubav nije drugo nego izljev Duha svetoga, jer se ljubav Božja izlijeva Duhom svetim u srcima našim, kako govori sv. Pavao. Gdje je ljubav, tamo je Duh sveti.

Ta Marijina suradnja s Duhom svetim kod Kristova utjelovljenja toliko je bliska, da su osobito moderni bogoslovi, pa čak i sv. Otac Papa Leon XIII. radi te suradnje Mariju nazvali zaručnicom Duha svetoga.

Makar Marija nije u pravom smislu zaručnica Duha svetoga, nego kao nova Eva više zaručnica Novoga Adama, Isusa Krista, ipak je evo Marija toliko povezana s Duhom svetim, da je gotovo neodjeljiva od njega. Dok bude Crkva pjevala ili molila: Utjelovio se po Duhu svetom od Marije Djevice, Marija će biti nerazdjeljiva družica Duha svetoga u crkvenoj misli i u crkvenoj pobožnosti.

Je li dakle smeta pobožnost prema Mariji slavlju Duha svetoga?

Ako je dopušteno niskim zemaljskim stvarima naslikati visoke nebeske, možda bi nam jedna slika, ma kako bila banalna, ipak donekle mogla na to pitanje odgovoriti. Kod velikih dvorskih primanja ili svečanosti toliko puta čitamo u novinama: Bio je predsjednik republike ili predsjednik vlade sa svojom suprugom. Je li time umanjena svečanost,

ako nije bio sam, nego sa svojom suprugom? Pa ako mogu bogoslovi Mariju zvati zaručnicom Duha svetoga ili, recimo točnije, svetom suradnicom Duha svetoga, da li će svečanost Duha svetoga biti umanjena, ako ta svečanost bude zajedno s Marijom?

2. Svetište Duha svetoga

Ali saborski Oci, rekao sam, idu i dalje. Oni promatraju Mariju i u odnosima s presvetim Trojstvom, odnosno s pojedinim Osobama presvetog Trojstva. A tako i u odnosu s trećom božanskom Osobom, s Duhom svetim.

Oni doduše sav taj odnos Marije prema Duhu svetome svode na jedno: Ona je svetište (sacrarium) Duha svetoga. Ali i u toj jednoj riječi skriva se božanska punina Božje riječi.

Svakako je u toj riječi sadržana nauka sv. Pavla, prema kojoj je svaki kršćanin hram Duha svetoga. — Ili zar ne znate, da je vaše tijelo hram Duha svetoga, koji stanuje u vama?

Crkva i posebno naglašuje tu činjenicu, da je Marija hram, a to znači prebivalište Duha svetoga, u molitvi na Marijino prikazanje u hramu: Bože, koji si htio, da na današnji dan bude u hramu prikazana blažena Marija, vazda Djevica, prebivalište Duha svetoga.

Ali kad Oci ističu,da je Marija svetište Duha svetoga, oni time ne žele ostati na općenitoj činjenici, koja je Mariji zajednička sa svima nama. Oni žele istaknuti posebni odnos Marije prema trećoj božanskoj Osobi, koji je vlastit njoj i nikome drugome.

Taj je odnos svakako izražen u riječima glasnika iz neba, kojima je pozdravio Mariju: Zdravo, milosti puna! U tim je riječima izražen uistinu duboki smisao riječi: svetište Duha svetoga.

Milost je prije svega sam Duh sveti. Dajući milost Duh sveti daje samoga sebe. Gdje je milost, tamo je i Duh sveti. To osobito ističu moderni bogoslovi.

S druge strane, milost je kao neko ižarivanje Duha svetoga, vanjska manifestacija i odraz Duha svetoga, tvorevina Duha svetoga.

Anđeo je pozdravio Mariju: Zdravo, milosti puna. Milosti puna nije anđeo izrekao Mariji kao pridjevak njezinu imenu, nego kao samo Marijino ime, kojom ju je nebo nazvalo. Što međutim onda to znači? Zdravo, ispunjena Duhom

svetim i zdravo, savršena tvorevina Duha svetoga! U tebi je punina Duha svetoga i iz tebe prosijeva sav sjaj njegove svetosti. Drugim riječima, ti si pravo sjedište i svetište Duha svetoga na zemlji.

Ali još više! Anđeo je i više rekao Mariji. — Duh će sveti sići na tebe i Sila će te Svevišnjega osjeniti. Tako je svečano izrekao anđeo Mariji.

Kao što će Isus kasnije obećati svojim apostolima Duha svetoga i Silu s visine, tako i anđeo naviješta Mariji istog Duha i istu Silu s neba. U Mariji su se dakle Duhovi ostvarili u potpunom smislu već kod začeća njezina Sina. Bili su to najsavršeniji Duhovi, koji su bili prauzor, nedostižívi prauzor za sve druge Duhove. Posljedica tih Duhova bio je Isus u svojem vlastitom tijelu, dok je kod drugih Duhova posljedica Isus u svojem otajstvenom tijelu.

Ali to nijesu bili prolazni Duhovi. Čak je i svojim apostolima Isus obećao, da Duh sveti neće samo na njih doći, nego će i biti s njima, s njima ostati. Kod Marije to anđeo obećaje još jasnijim jezikom. On joj govori jezikom Staroga zavjeta: Sila će te Svevišnjega osjeniti.

Taj je izraz izričito uzet iz slike Staroga zavjeta, kojom se Božja slava pojavljivala nad škrinjom zavjetnom, nad kovčegom zavjetnim u hramu. Škrinja je zavjetna bila osjenjena slavom Božjom.

Marija je dakle imala postati škrinja zavjetna Novoga zavjeta, neprestano zastrta i pokrivena ili osjenjena slavom Božjom, a to znači Duhom svetim. Ono što je škrinja zavjetna predstavljala za sinagogu, to predstavlja Marija za Crkvu, samo u savršenijem smislu. Ono je bila slika. A ovo je stvarnost. Ono je bilo slovo, a ovo je Duh.

Tu leži najdublji smisao riječi: svetište Duha svetoga.

No da li iz ovoga ne možemo uočiti, kako se duhovska i marijanska pobožnost nipošto ne isključuju nego što više uključuju?

Tko želi štovati svetoga Petra i Pavla, pohrlit će u Rim na njihove grobove. Tko želi uopće posebno štovati kojega sveca, poći će u crkvu posvećenu tome svecu. Tko želi štovati Duha svetoga, što će učiniti nego potražiti njegovo najuzvišenije svetište?

Štujući Mariju štujemo iznad svega Duha svetoga, jer štujemo prvu tvorevinu i najslavnije djelo Duha svetoga. Štujući Mariju sastajemo se s Duhom svetim, koji se pojavljuje kroz Mariju. Pravo štovanje Marije štovanje je Mariji-

nih milosti, a to znači upravo Duha svetoga, koji se pokazuje u milosti i koji je zapravo nestvorena milost, koja stoji iza svake stvorene milosti.

Što je Marija? Marija je svrhunaravni mjesec svibanj Duha svetoga. Kao što je mjesec svibanj odraz bujnosti Duha svetoga u prirodi, tako je Marija odraz bujnosti Duha svetoga u natprirodi. Mjesec svibanj kao da je ostatak raja zemaljskoga. A taj je bio kruna djelovanja Duha svetoga, koji je sjedio nad vodama. Marija je međutim svrhunaravni raj zemaljski, kojeg je Duh sveti pripravio i uredio za Novoga Adama.

Tako mjesec svibanj pokazuje s jedne strane na Duha svetoga, na izvor sve bujnosti i procvata. Ali s druge strane pokazuje i na Mariju, kao prauzor i vrhunac sve bujnosti i procvata Duha svetoga.

U Mariji je Duh sveti postao konkretna stvarnost svijeta. Veliki se mislioci mogu vinuti do Duha svetoga i svojim umom. Srca međutim kršćanskog puka traže rađe blisku konkretnu stvarnost, da se po njoj uznesu do Duha svetoga. A tu su sebi blisku stvarnost, to svetište Duha svetoga, kršćanska mala srca našla u Mariji. Zar ćemo im onda braniti, da po Mariji slave milost, a po milosti Duha svetoga?

3. Odnos Marijinih Duhova i naših Duhova

Ali veza između Marijine i duhovske tajne još je intimnija i prisnija. A ta veza stoji u tome, što su svi naši Duhovi samo odvirci Marijinih Duhova.

Čuli smo, kako su i saborski Oci uočili Marijine Duhove. Silazak Duha svetoga, kojega je anđeo obećao Mariji, za njih predstavlja sliku i prauzor Duhova Crkve.

Ali za saborske Oce ne samo da postoji uzorna veza između Marijinih Duhova i Duhova Crkve, nego postoji i uzročna veza. Marija, puna Duha svetoga, svojom je molitvom izmolila silazak Duha svetoga. Kao da je Duh sveti iz Marije prešao na Crkvu.

No prvi su Duhovi prauzor svih Duhova, svakog silaska Duha svetoga i na pojedine članove Crkve. Svaki dolazak Duha svetoga po milosti samo je nastavak Duhova u Crkvi.

No baš zato je u saborskoj konstituciji ostao izraz Posrednica uza sve protivljenje mnogih Otaca. Svaki dolazak Duha svetoga po milosti dolazak je po Mariji.

Kad je Marija doživjela prve svoje Duhove, ona je poletjela k svojoj rođakinji Elizabeti. I što se dogodilo? Elizabeta se napunila Duha svetoga. Dijete Ivan u krilu majčinu napunio se Duha svetoga. To je bio predznak i navještaj, što će činiti Marijini Duhovi, punina Duha svetoga, koja se prelila na Mariju i Sila, koja je osjenila Mariju. Ti su Duhovi postali uzrokom Duhova u Crkvi u velikom i malom. Marijina punina milosti postala je kao rezervoarom milosti, koje se iz Duha svetoga prelijevaju na Crkvu i njezinu djecu. Sve naše milosti dolaze preko Marije. Duh se sveti izlijeva na nas po Mariji.

To je razlog, zašto se prva Crkva, kad je željela primiti Duha svetoga, skupila u molitvi oko Marije. To je razlog, zašto je prva Crkva doživjela svoje Duhove s Marijom i uz Mariju i po Mariji.

No tko je onda taj, da zabrani i današnjoj Crkvi, da se pripravlja na svoje Duhove i da slavi svoje Duhove, jednostavno, da u pobožnosti svojoj prema Duhu svetome bude s Marijom? Prava Kristova Crkva ne zna drukčije bolje proslaviti duhovsku tajnu nego po marijanskoj tajni. Duhova bez Marije nema. A da li ih može i biti?

4. Duhovska i crkvena tajna

No ima još nešto što na posebni način povezuje duhovsku i marijansku tajnu. Ima nešto u čemu se na posebni način sastaje Duh sveti s Marijom. A to je tajna Crkve. To je tajna Kristova otajstvenog tijela.

Kome nije poznato, koliko je Duh sveti povezan s tajnom Crkve?

Svi znamo, koliko je Krist povezan s Crkvom. Ta Crkva je njegovo otajstveno tijelo! Krist je slavna Glava svojega tijela, a to je Crkva. Zato nitko ne može rastaviti Krista od Crkve niti Crkvu od Krista. Bit će dvoje u jednom tijelu.

No Duh sveti je duh Isusa Krista. On je dakle duh glave Kristova otajstvenog tijela. Ali zato je on nužno i duh samog otajstvenog tijela. Ista je duša duša glave i tijela. Dolazak Duha svetoga bio je zato božanski dah, koji je oživio Kristovo otajstveno tijelo. Crkva je dobila svoju dušu u Duhu svetome.

Može li se onda rastaviti Crkva od Duha svetoga? Crkva je živo tijelo Kristovo. A živo tijelo ne može biti bez duše. Ali niti Duh sveti ne može biti bez tijela, koje oživ-

ljuje. On je duh Kristov. On se ne može odijeliti od Krista. Dokle je god dakle Krist spojen sa svojim tijelom, dotle i Duh sveti mora biti spojen s istim Kristovim tijelom.

Čitavo djelo i poslanstvo Duha svetoga u svijetu zato nije drugo nego ekleziološko djelo i poslanje. Izvan Crkve Duh sveti ne djeluje u svijetu. Sve je njegovo djelovanje usmjereno prema Crkvi. Lijepo je istakao nedavno sv. Otac Papa Pavao VI, da i danas izreka: Izvan Crkve nema spasenja, ima svoje potpuno značenje. Sve djelovanje, spasonosno djelovanje, milosno djelovanje Duha svetoga stoji u vidu i smjeru Crkve, bilo to izravno ili neizravno.

U redu sadašnje božanske ekonomije ne može se dakle odijeliti Duha svetoga od Crkve.

Ne nazrijevamo li odmah odatle i svu vezu, koju ima duhovska i marijanska tajna? Ta što je u svojoj biti ekleziološka nego marijanska tajna?

Baš je drugi vatikanski sabor najodlučnije istakao vezu između ekleziološke i marijanske tajne, kad je uvrstio nauku o Mariji u konstituciju o Crkvi. A još je više tu vezu naglasio samom naukom o Mariji.

U samom naslovu: O Blaženoj Djevici Mariji Bogorodici u tajni Krista i Crkve već se nazrijeva Marijina povezanost s tajnom Crkve. A to dolazi do vrhunca u poglavlju, koje nosi naslov: O Blaženoj Djevici i Crkvi.

Tu Oci govore o Marijinu materinstvu prema članovima Crkve. Govore o Marijinu posredništvu prema Crkvi. Napose međutim ističu Mariju kao tip ili prauzor Crkve (60—68).

Doduše, to je sve ostalo još u magle zavijeno. Tako da se nijesu mogli niti odlučiti, da Mariju izričito nazovu majkom Crkve.

To je međutim učinio, kako znamo, sam sv. Otac Papa svojim vrhovnim ugledom na koncu trećeg zasjedanja Sabora, kad je potvrđivao konstituciju o Crkvi, kojoj je vrhunac i glava, kako on reče, upravo poglavlje o Mariji. On je tada svečano proglasio Mariju majkom Crkve.

Bilo kako bilo, saborski su Oci zajedno sa sv. Ocem Papom shvatili i proglasili duboku i intimnu vezu, koja postoji između ekleziološke i marijanske tajne.

Bogoslovi su otišli i dalje. Oni danas sve više uviđaju, da ne postoji samo intimna veza između tajne Crkve i tajne Marije, nego da su to zapravo jedinstvena tajna.

Crkva je nova Eva i Marija je nova Eva. Crkva je majka Božje djece i Marija je majka Božje djece. Crkva je zaručnica Kristova i Marija je zaručnica Kristova.

No Krist nije bigamista. Jedna je zaručnica moja, golubica moja! U praslici veze između Krista i njegove zaručnice, veze između novog Adama i nove Eve, koju je Bog dao u vezi između Adama i Eve, sam je Krist istaknuo kao osnovnu njezinu značajku monogamičnost te veze: na početku nije bilo tako! Na početku nije bilo višeženstvo, jer je dvoje postalo jedno tijelo.

Isključeno je dakle, da bi bile dvije nove Eve, ili dvije zaručnice Kristove ili dvije majke djece Božje. Marija i Crkva moraju biti u stvari nešto jedno. Jedna mora biti samo naličje druge.

Bilo je samo pitanje, tko je prvotna zamisao Božja: Marija ili Crkva, tko je lice, a tko naličje. Ili drugim riječima, tko je majka, a tko kći.

To je upravo riješio naslov, koji je sv. Otac proglasio na koncu sabora. Marija je dakle prvotno nova Eva, zaručnica i majka. Crkva je kći Marije. Ona je izdanak Marije.

Možda bi nam to najbolje mogla protumačiti priroda. Crkva kao otajstveno tijelo Kristovo slična je mnogostaničnom organizmu u prirodi. No u prirodi se stvara mnogostanično tijelo, živi organizam iz jedne prastanice (iz embrija) dijeljenjem i proširenjem te stanice. Ta je prvotna stanica majka svih tih stanica. Pa ipak ona ostaje u organizmu. Nije nešto izvan organizma. Organizam je samo njezino proširenje i razvoj.

Nešto je slično i s Marijom. Ona je prastanica otajstvenog tijela Kristova. Ona je zato prauzor i punina, iz koje se kao dijeljenjem (milosti) razvija čitavo to otajstveno tijelo. Ali time ona ostaje u samom tijelu. Ona je upravo kao središte i jezgra tog tijela. Cijelo je tijelo samo njezino proširenje i razvoj. Tako Marija može biti majkom Crkve, a ne u pravom smislu kći Crkve, a ipak nije izvan Crkve, nego njezin dio, najsavršeniji dio, njezina jezgra i počelo.

Na taj je način u stvari tajna Crkve i Marije istovjetna tajna: tajna nove Eve novoga Adama, tajna zaručnice Kristove, a majke naše. Crkva je Marija, a Marija je Crkva.

No nakon svega ovoga da li je potrebno tumačiti, zašto duhovska tajna postaje marijanskom tajnom?

Blagdan Duhova blagdan je i Crkve. A blagdan Crkve blagdan je i Marije. To su dakle tri tajne, koje se nužno isprepliću. Treba li onda mjesec svibanj otimati Mariji, da se može dati Duhu svetome? To može učiniti samo onaj, koji ne poznaje ni Mariju ni Duha svetoga.

* * *

Nije dakle potrebno otimati Mariji mjesec svibanj. Ali je nešto drugo potrebno. Potrebno je marijanski mjesec svibanj oteti čistom naravnom sentimentalizmu i pjesnikovanju. Mjesecu svibnju treba dati dogmatsku pozadinu. Marija mora zasjati u svim svojim vezama s Duhom svetim.

Time će biti izliječen marijanski mjesec svibanj od protivnosti duhovskom mjesecu svibnju. Što više, time će biti marijanski mjesec svibanj najljepše povezan s duhovskim mjesecom svibnjom. Jer će biti marijanski, bit će i duhovski.

U Mariji ćemo gledati sve ljepote Duha svetoga. U Mariji ćemo promatrati sve djelovanje Duha svetoga. S Marijom ćemo vapiti za Duhom svetim. Po Mariji ćemo se i uzdići do Duha svetoga.

o. Platon PLASAJEC

PSALAM 65 (66)

Naslov: Pobjedniku. Vokalna pjesma i Pjesma uz glazbala.[1])

Naslov nam kaže da je Psalam pjesma zahvalnica Yahweh-u Pobjedniku, kojemu se narod obratio za pomoć u teškim prilikama a koji je tu pomoć udijelio. Nakon prebrođene opasnosti i nakon izvojštene pobjede narod je došao u Jerusalem da se javno i svečano zahvali svome Bogu na pomoći, koju mu je udijelio, te se u tu svrhu poslužio ovim Psalmom.

Nadalje nalazimo u naslovu da je Psalam Vokalna pjesma i Pjesma uz glazbala. To znači da ga je dijelom pjevao sav narod predvođen od hramskih pjevača, a dijelom su ga pjevali leviti - pjevači uz sviranje raznih glazbala.[2])

1) U prevodu LXX nalazimo nadodanu još i riječ: „Uskrsnuća." — Rahlfs (Septuaginta, Württemberg 1962, Vol II str. 66) napominje da je ova riječ po svoj prilici bila nadodana u I. ili II. st. pos. Krista, jer se valjda ovaj Psalam pjevao u prvoj Crkvi na blagdan Uskrsnuća kako se može razabrati i iz današnjeg obrasca mise Uskrsnuća grčke liturgije, koji sadrži dijelove prvih četiri redaka. — Prema tome ova riječ ne igra nikakvu ulogu u određivanju sadržaja ili povijesne prigode Psalma.

2) O značenju ovih riječi vidi u uvodu u Psalam 66 (67).